

EINDELOOS

- 4 - Oases van rust in het PCH - 8 - *Eindeloos* Sintspecial
 - 12 - New Year's Eve - 15 - Nazi van de maand

Een knus Oud en Nieuw

Hugo van Doornum - De koude, donkere en mistige dagen van eind december: de enige tijd van het jaar dat de (hardwerkende) Nederlander zich zonder schroom en schuldgevoel mag terugtrekken in een knus en vooral burgerlijk leven. Alleen dan, in de duisternis van de vroeg ingevallen avond zijn kaasfonduen, gourmetten en een bordspel toegestaan. Ter verhoging van de feestvreugde ziet de hele stad er nog meer dan anders uit als één groot neon-verlichte *entertainment area* met als hoogte/dieptepunt de kerstmarkten op het Leidse- en Rembrandtplein.

De Nederlandse gezelligheidscultuur kwam tot volle wasdom in de negentiende eeuw; de periode waarin men zich juist beroemde op een kalm, kneuterig en huiselijk bestaan. Het predicaat van burger-

Alleen dan, in de
 duisternis van de vroeg
 ingevallen avond zijn
 kaasfonduen,
 gourmetten en een
 bordspel
 toegestaan

lijk land zijn we inmiddels wel kwijt geraakt, behalve, zo lijkt het, in de decembermaand. Dat blijkt niet alleen uit de vele kerstmarkten en de enorme kerstafdelingen van warenhuizen (tip van de maand: behoefte aan nog meer kerstinspiratie? Ga eens naar een tuincentrum, je komt compleet waanzinnig naar buiten.) Ook Gerard Reve's melancholieke *De Avonden* - een magistrale beschrijving van de dagen tussen kerst en Oud en Nieuw - blijft onverminderd populair.

Met de viering van oudejaarsavond bereikt de decembergezigheid een top- en tevens eindpunt. We kleden ons aan alsof we naar de *Miljonairs Fair* gaan, pakken olieballen erbij en gaan een spelletje doen, het is voor veel mensen elk jaar een vast stramien. Toch blijft het soms een hele opgave om de stemming er tot middernacht in te houden. En om nou halverwege de avond die fles champagne al open te knallen... Gelukkig biedt de tv, zoals zo vaak, al snel afleiding: de oudejaarsconference begint.

De *Godfather* van dit genre, Wim Kan, speelde zijn eerste oudejaarsvoorstelling in 1954, die toen nog alleen op de radio werd uitgezonden. Op de 31ste december 1966 verscheen hij voor het eerst op de tv met de voorstelling *Lachend over de loongrenst*.

Lees verder op de volgende pagina.

De Grote Drie: Wim Kan, Freek de Jonge en Youp van 't Hek

Met een kwinkslag blikte de conferencier kritisch terug op het afgelopen jaar, waarbij geen persoon, organisatie of gebeurtenis die ertoe deed, werd ontzien.

De ontelbare grappen van Wim Kan zijn hier niet in woorden te vatten, maar één stukje van de radio-conference uit '63 wil ik u niet onthouden:

“Wij leven in een land waarbij men de neiging heeft te ver te gaan. Voor de televisie krijgt men dikwijls de indruk dat mensen roepen: ga mee, gaan we een volksgroep kwetsen, ken je lachen! In het algemeen vind ik het niet zo erg. Nee, studenten bijvoorbeeld, die gun ik het graag. Studenten gooien de ruiten in bij gevestigde firma's waarvan ze later commissaris hopen te worden.”

Áramótaskaupið. IJslands voor oudejaars- conference!

Wim Kan speelde in 1982 zijn laatste conference en overleed enkele maanden later. Het stokje werd vervolgens steeds met succes overgenomen en verder doorgegeven door Freek de Jonge, Seth Gaaikema, Youp van 't Hek en Lebbis en Jansen. Dat het 'concept' oudejaarsconference ook bij de huidige generatie cabaretiers populair is bewees SBS in 2006. Toen doorbrak Guido Weijers met aardig succes het monopolie van de publieke omroep, zodat er sindsdien zelfs uit twee concurrerende voorstellingen gekozen kan worden.

Wat is er nou specifiek aan zo'n uurtje, waarom hoort het nou zo bij Nederland? Hebben we misschien

in al het feestgedruis toch even behoefte aan wat contemplatie? Of zit de kerkgang toch nog zo ingebakken dat we op zo'n avond snakken naar een soort 'tv-dominee'?

Waar Nederlanders op oudejaarsavond graag terugkijken op het afgelopen jaar, blikken ze in de rest van de wereld juist vooruit. Vergelijk alleen al de Engelse, Duitse en Franse benamingen voor oudejaarsavond: *New Years Eve*, *Neujahrsabend* en *réveillon du nouvel an*; allemaal hebben ze betrekking op het jaar dat komen gaat. Een volwaardig equivalent van onze oudejaarsconference bestaat er voor zover ik heb kunnen vinden in het buitenland dan ook niet, behalve verrassend genoeg in IJsland. Had u eindelijk de naam van die aspuwende vulkaan in uw geheugen geprent, dan heeft u nog een ruime maand om deze in te studeren, die vriend en vijand verstedt doet staan: Áramótaskaupið.

Een verfrissende nieuwkomer was vorig jaar de voorstelling *Gedoo*, *Hoop en Liefde* van Erik van Muiswinkel samen met maar liefst zes andere cabaretiers. Deze nieuwste vorm werd door het Nederlandse publiek goed ontvangen - inclusief mijzelf. Ook dit jaar ziet weer een experiment het licht: via Pauw en Witteman kan heel Nederland materiaal aanleveren waarmee Dolf Jansen dan vervolgens, om in moderne termen te spreken, een oudejaarsconference 2.0 maakt. Of kiest u voor Youp van 't Hek? Dit jaar wordt hij volgens HP/De Tijd stemmig begeleid door een oude dame met viool, weer eens heel wat anders. Guido Weijers houdt het na vijf jaar voor gezien.

Rest mij nog in goede burgerlijke traditie iedereen hééééééle fijne feestdagen te wensen en namens *Eindeloos* alvast een voorspoedig 2012! 🍷

Niet wachten tot Oudjaarsavond? Vanaf 6 december staat Youp in de Kleine Komodie, met zijn conference "De Tweede Viool".

HOOFDREDACTIONEEL

Het is lastig om het grootste cliché over de maand december te kiezen omdat er zoveel mogelijkheden zijn. 'Een tijd voor je familie'. 'Een tijd van gezelligheid'. 'Een tijd van papers en tentamens', als je student bent tenminste. En voor iedereen die het afgelopen jaar te lui is geweest om iets te doen aan dat gewicht/die verschrikkelijke baan/die stiekeme crush, is december het ultieme moment om die beruchte goede voornemens te maken: volgend jaar ga ik echt meer sporten/een andere baan zoeken/die speciale persoon vertellen wat ik voel. Om zich vervolgens de rest van het jaar - of in ieder geval de maand januari - schuldig te voelen over het niet naleven ervan.

Zoals inmiddels echter iedereen weet, vergaat de wereld komend jaar. En dit keer echt - niet zoals die datum in mei waarover iedereen opeens flippte, of 11-11-11 waarop tot enige teleurstelling van de doemdenkers niets verschrikkelijks gebeurde. Dus waarom nog moeite doen? Goede voornemens maken lijkt dit Oudjaar een volstrekt zinloze bezigheid.

Maar nu ik er zo over nadenk, misschien is dit juist wel de beste reden ooit om goede voornemens te maken. Als er na volgend jaar niets meer komt, wat zou je dan willen dat je had gedaan? Tijd doorbrengen met familie of je juist terugtrekken om dat ene droomproject waar je al eeuwen mee rondloopt te voltooien? Eindelijk ingaan op die achterlijke dares die je altijd sluit met je vrienden maar die je nog nooit hebt doorgezet? Met het risico te klinken als een ingezonden brief in de Libelle: carpe diem! Of in dit geval, carpe annam!

Je hebt al een goed begin gemaakt door de Eindeloos uit de bakken te pakken, want dit nummer helpt je ongeschonden door de feestdagen heen. En als januari aanbreekt, zijn ook wij weer terug: als de wereld tenminste dan nog bestaat... 🍷

- Juliëtte van den Hil

Santa Claus mania

Holidays are coming!

Robbin Besselink - Over een paar weken is het zover. De straten hangen nu al vol versieringen en de etalages veranderen na 5 december ook snel: het is weer kersttijd. Het kerstfeest heeft natuurlijk een christelijke oorsprong - we vieren immers de geboorte van Jezus Christus - maar niet alle tradities komen hieruit voort. Het merendeel niet, om eerlijk te zijn. Een mooi voorbeeld is de Kerstman: hoe komen we toch aan die man met baard in zijn rode pak?

De Kerstman zoals wij hem kennen, bestaat pas vanaf de 20ste eeuw. Men vermoedt dat hij een verbastering is van de Sinterklaastraditie die met de Nederlandse kolonisten begin 17e eeuw meegenomen werd naar Amerika. In de eerste helft van de 19e eeuw verscheen *Santa Claus* ten tonele; zoals de Kerstman in Engelstalige gebieden tegenwoordig bekend staat. Dit feest werd eerst nog op oudjaar gevierd, tot het werd verplaatst naar kerstavond. *Santa Claus* moet overigens niet verward worden met een andere, oudere traditie van de Kerstman die in Engeland als *Father Christmas* en in Frankrijk als *Pere Noël* bekend staat en die weer veel wegheeft van de Nederlandse Sinterklaas.

Maar dat is natuurlijk niet het hele verhaal. Boze puriteinen zullen u vertellen dat *Santa Claus* een uitvinding is van de commercie en met name van Coca Cola, die door die vreselijke reclames van rond de feestdagen - inclusief blij deuntje - *Santa Claus* over de hele wereld beroemd maakte. Sterker nog, Coca Cola zou, naar eigen zeggen, verantwoordelijk zijn voor het beeld van de Kerstman zoals we die nu kennen: het rode pak, de baard, de rendieren en natuurlijk de Noordpool als woonplaats. Welke rol Coca Cola ook heeft gespeeld, feit blijft dat *Santa Claus* over hele wereld beroemd is

Het iconische beeld van de commerciële kerst: de Coca Cola-truck

geworden. Ook in Nederland wordt de Kerstmangekte steeds groter. Zo hebben we sinds 2006 zelfs een officiële intocht voor de Kerstman; dit jaar zal hij op vrijdag 16 december in Noordwijk voet aan wal zetten. In 2006 vond dit al plaats op 9 december, wat kwaad bloed zette bij Sinterklaasfans; de Sint was het land nog niet uit, of de volgende kindervriend maakte zijn entree.

In België nemen ze de verhalen rond de kerstman nog net even iets serieuzer. Op de site van het Ministerie van Onderwijs (!) vond ik de volgende redenering over de geloofwaardigheid van de Kerstman: "Er zijn ongeveer 378 miljoen christelijke kinderen over de hele wereld, met gemiddeld 3,5 kinderen

per huishouden. Dat zijn 108 miljoen huizen die de Kerstman moet bezoeken. Dankzij de verschillende tijdzones heeft de Kerstman 31 uur om alle kinderen langs te gaan. Dit zijn dus 3,48 miljoen huizen per uur, ofwel 968 huizen per seconde. De Kerstman zou dan per huis 1,033 milliseconden hebben om te parkeren, uit zijn slee te springen, door de schoorsteen te klimmen, de cadeautjes onder de boom te leggen en weer te vertrekken. Daarnaast is de gemiddelde afstand tussen twee huizen op de wereld 1,3 kilometer, waardoor de totale afstand voor de Kerstman 140,4 miljoen kilometer wordt. Dit zou betekenen dat hij met een snelheid van 1258,1 kilometer per seconde moet reizen: 4194 keer de snelheid van het geluid! En dat, lieve kinderen, is natuurlijk niet mogelijk."

Dus. Hoewel ook Nederland vele critici telt, nemen de meesten onder ons de verhalen rondom de Kerstman iets minder serieus dan onze Zuiderburen en kunnen wij de komende feestdagen weer genieten van een mooie traditie, met of zonder de Kerstman. ☺

**Boze puriteinen
zullen u vertellen dat
Santa Claus een
uitvinding is van de
commercie en met
name van Coca Cola**

~OASES VAN RU

Deel 3: *Bürrau*

Door onze mysterieuze redacteur - **Wat is het doel van een studie? De meningen verschillen, en zelfs de mate waarin studenten überhaupt in staat zijn zich een mening te vormen over het licht aan het einde van de donkere tunnel waarin ze zich bevinden, varieert schrikbarend. Buiten het zeer abstracte maar niettemin onverklaarbaar prestigieuze brandmerk van 'MA' achter je naam is het moeilijk om onder woorden te brengen wat ons gemeenschappelijk doel nu is.**

Bij gebrek aan consensus is het dan misschien rustgevend om in ieder geval een paar groepen aan te wijzen die wél kunnen zeggen waar zij concreet voor aan het ploeteren zijn. Die groepen zijn bijvoorbeeld de bonafide geschiedenisleraren in spe (en gezegend zijn de nederigen, want zij zullen naar het er uit ziet inderdaad de aarde beërven) en zij die vastbesloten zijn toe te treden tot de wat vaag omrande wereld van 'de wetenschap'. Over die laatste groep wil ik het vandaag hebben.

Op het moment lijkt het alsof voor deze groep, na een zuurverdiende Master, slechts het vage-

**Zij mogen dan geen
luxe kennen, geen
ontspanning en geen
sociaal leven buiten
hun begeleider**

vuur van de promotie en de post-doc wacht. Zij weten immers dat zij zich voor pakweg het komende decennium vastketenen aan een bureau, waar hun af en toe het economische equivalent van een bot of een homp brood wordt toegeworpen in de vorm van een aanstelling als docent of onderzoekssubsidie. Maar laat ons het nu eens van een andere kant bekijken: zij mogen dan geen luxe kennen, geen ontspanning en geen sociaal leven buiten hun begeleider en (overigens vast verrassend leuke en potentieel romantische) congresjes; zij hebben wel iets anders. Iets anders, dat iedere student die rondloopt aan het P. C. Hoofthuis en ver daarbuiten, ontbeert: een vaste werkplek.

In deze rubriek zijn al eerder slepende zoektochten van de P. C. Hoveling besproken. Allereerst was daar de queeste met de volle blaas, ten tweede de voortdurende vlucht voor wraakzuchtige mede-academici. Vandaag komt de derde, en misschien wel de meest frustrerende, zwerftocht aan bod. Wie heeft er niet, op zijn nagels bijtend en slepend met zeventien boeken en een laptop, in die mensonterende pseudo-rij gestaan in het midden van de computerruimte? Geheel in lijn met het pijnlijk 'open' karakter van het hele gebouw vormt deze rij ongelukkigen zich in het midden van de zaal, in het zicht van werkelijk iedereen die wél een pc heeft bemachtigd, elke passant die door de gang loopt én

de goegemeente die over het Singel flaneert. Slechts weinigen kunnen zich in dat panopticon staande houden, en ik vlucht steevast naar de PCH-bieb (vol met klasgenoten), de UB (vol met corpsmeisjes) en het Bushuis (niet vol maar onmogelijk te navigeren door rotzooi en het netwerk van ongeschreven regels over werkplekgebruik en praatvolume), om uiteindelijk volledig gedeprimeerd te eindigen op een bankje aan de gracht, de La Place van de OBA of de trein naar het ouderlijk huis.

**Thuis werken
kunnen alleen
autisten en
bejaarden**

Het probleem is urgent, en onmogelijk op te lossen: de deadlines en tentamens vallen steevast voor duizenden mensen in dezelfde week, thuis werken kunnen alleen autisten en bejaarden en voordat je in de Coffee Company je tentamen er in hebt gestampt is je wettelijk toegestane promillage cafeïne én maandbudget ruimschoots overschreden.

Gelukkig leest u trouw deze rubriek: voor u is er een weg uit deze krioelende ratrace naar bureautjes. Ook hier blijken de onbegrijpelijke ruimtelijke dimensies van het P. C. Hoofthuis verborgen kamers te herbergen

ST IN HET PCH~

im voor iedereen

Ze vertellen ons dat we PiCarta moeten gebruiken, dat we alleen mogen drinken uit flesjes, en dat 'ter inzage' niet betekent dat je de benodigde bladzijde er uit mag scheuren, maar die sadisten hebben nog nooit één eerstejaars gewezen op het bestaan van deze kamers

waar in alle rust gestudeerd kan worden. Voorheen voorbehouden aan een enkeling die er in wanhoop op stuitte, een groepje corpsballen dat waarschijnlijk het geheim binnen het dispuut door geeft, en ondergetekende, kunt u nu ook genieten van *Lebensraum* en een stilte die slechts doorbroken wordt door het comfortabel

onzinnige geklets van twee Beetsianen.

U weet dat onze mooie bibliotheek, naast glas en onverwoestbare vloerbedekking, voornamelijk is opgetrokken uit deuren. Op elke hoek en achter iedere boekenkast doemt een deurtje op, en het worden er meer naarmate men dieper in de bibliotheek

doordringt. Ik ging er, net als u, altijd van uit dat achter elk deurtje een bibliothecaris of een archiefmedewerker zat, maar die gedachte is natuurlijk op niets gebaseerd, en zou betekenen dat onze faculteit van de diensten van een stuk of duizend archivariissen gebruik maakte. Na deze realisatie besloot ik empirisch te werk te gaan en elke deur te openen. Een aantal zat op slot, bij enkele voelde ik aan mijn inmiddels ontwikkelde instinct dat

het alarm af zou gaan (zie Oases van Rust, aflevering 2). Verder stoorde ik onverhoopt een stuk of vijf dames van middelbare leeftijd met zeer onduidelijke functies en de matrone van de PCH-bieb in hun werkzaamheden, maar goed, dan hadden die ook eens een verzetje. Achter de rest van de deuren, jongens en meisjes, zitten *studieruimtes*. Ze vertellen ons dat we PiCarta moeten gebruiken, dat we alleen mogen drinken uit flesjes, en dat 'ter inzage' niet betekent dat je de benodigde bladzijde er uit mag scheuren, maar die sadisten hebben nog nooit één eerstejaars gewezen op het bestaan van deze kamers. Grote kamers, kleine kamers, zalen met tafels en nisjes met archiefkasten: waarde lezers, het scharrelen is voorbij.

Ik wil voortaan dus niemand meer met een appelige uitdrukking op het gezicht zien wachten op een computer; niemand het gebouw zien verlaten met een gejaagde tred en een stapel boeken. Gaat heen, voorbij de grenzen van de bekende bibliotheek; beklim trappen, open deuren (misschien is kloppen overigens een optie die het proberen waard is), en verwonder u over uw eigen onwetendheid en de grote verdienste van schrijver dezes.

Skript

Historisch Tijdschrift

Ook uitgekeken op dat oppervlakkige *Eindeloos* en JHSG? Dan is *Skript Historisch Tijdschrift* misschien wat voor jou! Geen 'Nazi van de maand', of wekelijkse *tweets*, maar gewoon degelijk historisch onderzoek voor en door geschiedenisstudenten en pas afgestudeerden.

Het tijdschrift verschijnt vier maal per jaar en voor 19,50 euro ontvang je *Skript* in de bus. Mail voor een abonnement naar info@skript-ht.nl. Losse nummers zijn te koop bij Athenaeum boekhandel en Selexyz Scheltema.

Wil je zelf ook graag je historische onderzoek publiceren in *Skript*? Mail dan je scriptie of paper die de basis zou kunnen vormen voor een artikel eveneens naar info@skript-ht.nl, of kijk op www.skript-ht.nl.

ACTIVITEITEN

Dinsdag 13 december:
Kleio's Scandinavian filmnight
(Zie kleioamsterdam.nl)

Donderdag 15 december:
Lezing Jeffrey Eugenides in de
Singelkerk Amsterdam,
georganiseerd door het John
Adams Institute

22 december tot 8 januari:
Wereldkerstcircus in
Koninklijk Theater Carré

Tot 1 januari:
Beleef de Radio2 Top 2000 in
het Instituut voor Beeld en
Geluid in Hilversum

Tot 27 februari:
Tentoonstelling *Nova Zembla*
in het Rijksmuseum
(Tip van de redactie: combi-
neer de tentoonstelling met
de nieuwe gelijknamige film
van Reinout Oerlemans)

Tot 4 maart 2012:
*New York Reflections - Saul
Leiter, Retrospectief* in het
Joods Historisch Museum

Tot 16 maart:
Tentoonstelling *Rubens, van
Dyck & Jordaens*, Hermitage
Amsterdam

27 april - 6 mei:
*Grote Reis Kleio naar Dresden
en Krakau* (zie kleioamster-
dam.nl)

De Geschied

Wel goede quotes, he

Rick Otten en Juliëtte van den Hil - Als je een betoog meer gewicht wil geven, dan haal je er uiteraard een historische uitspraak bij. Soms blijkt dit een slimme zet, andere keren een wat mindere - mooi voorbeeld is natuurlijk onze oud-premier Balkenende die kwaad bloed zette met zijn uitspraak over de "VOC-mentaliteit".

Ook de afgelopen maanden vlogen de semi-historische uitspraken over de tafel. De mooiste zette *Eindeloos* hier voor u op een rijtje.

"Ik kan me geen Sovjetleiders van na de Tweede Wereldoorlog herinneren die net zo hard werkten als ik."

Vladimir Poetin, 17 oktober 2011

Het moet inderdaad zwaar werk zijn; in je blote bast rondrijden op een sneeuwscooter. Of jagen.

"Drees moet lekker gaan genieten van alle dingen die hij vroeger heeft gedaan en zijn fotoalbums gaan bekijken."

Gerard Joling, 19 oktober 2011

En Gerard Joling zou er goed aan doen zijn eigen advies op te volgen.

"Hulpsinterklazen dragen geen cent aan mij af, maar maken wel gebruik van mijn neokoloniaal geschminkte slaven."

Sinterklaas in Koefnoen, 8 oktober 2011

Hear hear! Een verfrissende kijk op racisme.

"Er zijn in Nederland geen schooluniformen omdat men nog steeds bang is voor het nationaal-socialisme."

Frits Spangenberg op het Decanensymposium UvA-HvA, 22 september 2011

En omdat we er graag leuk uitzien.

"I find it interesting that it was back in the 1970s that the swine flu broke out then under another Democrat president, Jimmy Carter. And I'm not blaming this on President Obama, I just think it's an inter-

esting coincidence."

Michele Bachmann, Republikeinse presidentskandidate, 2011.

Tijdens de laatste uitbraak van de Mexicaanse griep was Gerald Ford president, niet Jimmy Carter. Een Republikein, geen democraat.

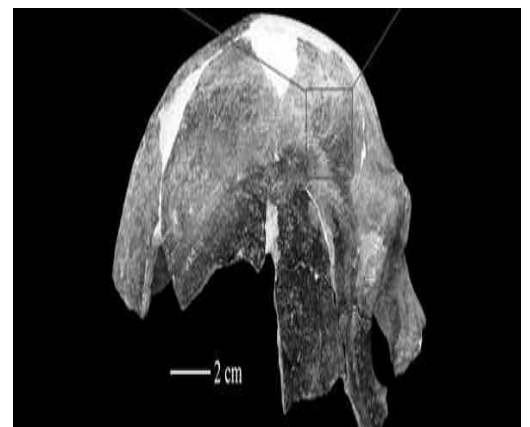
"Ajax was een lange, sterke strijder in de Griekse Mythologie. Daarom wil Ajax ook worden genoemd: sterk, machtig en onverslaanbaar." **Rick Otten, rondleiding Amsterdam Arena, 9 november 2011**

Ajax richtte in een vlag van waanzin zichzelf te gronde. O wacht...

Om de geschiedenis zodanig te verdraaien dat het een leuke quote oplevert, is het natuurlijk van groot belang dat men op de hoogte blijft van alle ontwikkelingen op het vakgebied. Daarom hieronder een overzicht van de meest baanbrekende historische vondsten van de afgelopen paar maanden.

- Ook van alle tijden blijkbaar is (helaas) geweld. Aan de hand van een schedel (die reeds in 1958 in China werd ontdekt) concludeert o.a. Erik Trinkaus dat de eerste mens - in zijn woorden - 'al 150.000 jaar geleden een pak slaag kreeg'. Waarvan akte.

- Wat kun je bewijzen met een vishaakje? Nogal een hoop, zo blijkt. Aan de hand van visgerei van 23.000 jaar oud en restanten van tonijnen in aardlagen van

Dat is nog eens Cold Case-onderzoek

denis Draait Door

elaas geen Matthijs van Nieuwkerk

46.000 jaar oud, maakt historica Susan O'Connor aannemelijk dat de mensheid al veertig millennia lang kan bogen op goed visserschap. Wat toch een ander perspectief werpt op de oude mannen die met geavanceerde hengelapparatuur hun zondagmiddag doorbrengen.

- Met de val van Khadaffi hopen onderzoekers Martin Sterry en David Mattingly meer ruimte krijgen voor het onderzoek naar verschillende ruïnes die ze hebben aangetroffen in de Libische woestijn. Deze zouden restanten zijn van de Garamantische beschaving die nog voor de Grieken en Romeinen dit gebied bewoonden, en waarvan relatief weinig bekend is.

- Tot nu toe waren alle doemtheorieën omtrent 2012 voornamelijk gebaseerd op slechts een stenen

tablet, dat op de *Torguero* vindplaats in Tabasco was aangetroffen. Maar afgelopen dinsdag – toeval? – werd bekend dat er nog een verwijzing is naar het apocalyptische jaar. Deze werd aangetroffen in de *Comalco*-ruïnes, niet ver van de eerste vindplaats. *Comalco* staat bekend om zijn ongebruikelijke bakstenen bouw, iets wat bij de Maya's niet voorkwam. Toch een complot?

- De wetenschap kwam al snel met een antwoord bij monde van Sven Gronemeyer van de La Trobe Universiteit in Australië: de datum zou niet verwijzen naar het eind van de wereld, maar naar het begin van een nieuw tijdperk. Hoewel dan natuurlijk de vraag blijft staan hoe dat nieuwe tijdperk er dan precies uit komt te zien.

- Mocht de Occupy-beweging uiteindelijk in de geschiedenisboekjes belanden, dan zit het Smithsonian Museum of American History in ieder geval goed. Sinds de eerste protesteers hun tenten opsloegen, zijn medewerkers van het museum langsgeweest bij de kampementen om enkele memorabilia te verzamelen. Gewoon, voor het geval dat.

- De meeste mensen kennen Pocahontas alleen van Disney, maar anders dan Assepoester of Prince Charming is dit animatiefiguurtje wel gebaseerd op een historisch persoon. Zo echt, dat de Amerikaanse archeoloog William Kelso beweert dat hij de restanten van de kerk heeft gevonden waar de indianenprinses trouwde met de Engelse kolonist John Smith.

CREA

CREA Debat
lezingen, films en documentaires en debatten

CREA Plug & Play
nieuwe bands, iedere 3e vrijdag

CREA Open Podium
nieuw talent, iedere 2e donderdag

Theater
CREA producties, improvisatietheater en studentengezelschappen

CREA Klassiek
concertavonden, iedere 4e donderdag

CREA Popquiz
uitkateren met muziek op zondagmiddag

Goedkoop Cabaret
het cabaret van morgen voor de prijs van gisteren

CREA verhuist naar Roeterseiland!
Open vanaf 23 januari.

www.crea.uva.nl

CREA. DAT VIND JE NERGENS

STUDIEVERENIGING KLEIO

VOOR STUDENTEN IN DE GESCHIEDENIS EN KUNSTGESCHIEDENIS

| BORRELS | REISJES | STUDIEVOORLICHTING | FEEST | KUNST | KORTING STUDIEBOEKEN | FILMS |

De Eindeloos Sintspecial: een

In opstand tegen de surprise-terreur

Juliëtte van den Hil - Als echte Hollandse is het natuurlijk vloeken in de kerk als je zegt op te zien tegen het feest dat zo'n icoon is geworden van het Nederlands erfgoed. Maar ik beken: altijd rond deze tijd komt er een soort onrust op die weinig te maken heeft met tentamens en veel met het fenomeen pakjesavond.

Pakjesavond als kind is leuk. Je hoeft namelijk niet zoveel te doen, behalve te wachten op het moment dat de deurbel gaat en er miraculeus een zak cadeaus op de oprit is verschenen. (Afgezien van de zeer terechte angst voor een zogenaamd 'Goedheiligman' die op barse toon vraagt of je wel lief bent geweest, waardoor veel Sinterklaasfoto's van vroeger worden ontsierd door een hysterisch huilend kind (ondergetekende)).

Nee, mijn probleem met pakjesavond begint later, zo rond groep zeven, als je als 'volwassene' wordt beschouwd en mee moet doen met de hele Sinterklaastraditie. Zo half november kondigt de meester dan gevreesde moment van lootjestrekken aan. Hopen en biddend dat je niet die ene stomme jongen hebt die altijd de baas speelt bij het voetballen in de pauze, haal je voorzichtig een onleesbaar verlanglijstje uit de hoed/schaal/doors die tot 'lootjesverzamelbox' is gebombardeerd. De rest van de maand spendeer je aan het bedenken van de origineelste surprise ooit die ervoor zal zorgen dat jij voortaan als de ultieme surprisemaakster door het leven mag (= status onder zevendegroepers), waarna je het uiteindelijke idee met bloed, zweet tranen en een halve knutselzaak aan materiaal in elkaar zet. Als de grote dag dan is gekomen, zie je met trots de enthousiaste reactie van de ontvanger aan, maak je glimmend bekend dat jij inderdaad de maker bent, en probeer je vervolgens heel erg te doen alsof het je niet stoort dat de surprise die jij zojuist hebt gekregen, duidelijk de avond van tevoren in elkaar is gezet

met behulp van twee printerblaadjes en enkele stiften.

Ja, ik leid duidelijk aan surprise-fobie. Maar waar komt het hele onzalige idee van surprises eigenlijk vandaan? Wie heeft ooit bedacht dat zodra jij (of de kinderen) 'gelovigen'-af zijn, het leuk wordt om elkaar op te zadelen met het maken van geavanceerde omhulsels voor cadeautjes waar je uiteindelijk niet veel mee kunt? (Behalve gelpennen. Iedereen zou minstens een gelpen moeten bezitten.) En wat als je niet van knutselen houdt of er zo slecht in bent dat zelfs kleuterjuffen niet meer weten wat ze in jouw gefröbel moeten zien? En het ergste is: als je de surprisleeftijd eenmaal hebt bereikt, zit je er jaren aan vast. In de hoogste klassen van de basisschool, op de middelbare school, en zelfs als volwassene – waarschijnlijk omdat een van je vrienden het voorstelde en je geen spelbreker wilde zijn – tot je het punt bereikt dat je bijna een kind zou willen om weer terug te kunnen naar het relaxte zak-met-cadeautjes principe.

Natuurlijk zijn er ook mensen die ieder jaar weer handenwrijvend de emmer lijm voor de papier-maché klaarzetten. Voor al die mensen die echter niets liever willen dan die pritt-

Voor al die mensen
die echter niets
liever willen dan die
prittstift voorgoed
aan de wilgen
te hangen: houd
moed

Surprise-stress uitgedrukt in papier-maché

stift voorgoed aan de wilgen te hangen: houd moed, het kan ook anders. Grote hit in mijn eigen familie vanwege een minimum aan stress en een hoge amusementswaarde is het lullige-cadeautjes-dobbelspel, leuk vanaf vier deelnemers maar oneindig uit te breiden.

Het principe is eenvoudig. Iedereen koopt voor een bepaald bedrag een zo groot mogelijk aantal aan nutteloze cadeautjes, zoals stickers, Hello Kitty-klipjes (met glitters!), een pannelap (het liefst maar één) of het lelijkste waxinelichthoudertje dat je kunt vinden. Die pak je mooi in en gooi je aan het begin van de avond op een grote hoop. Vervolgens begint het spel. Je gooit met de dobbelsteen en voert de bij het getal horende handeling uit. Deze kan variëren van een cadeautje pakken of een cadeautje aan iemand geven, tot gemener varianten als geef al je cadeautjes door aan degene links van je of onze familiefavoriet: verdeel al iemands cadeautjes onder de anderen. Na een uur of wat maak je er een eind aan en kijkt iedereen welke cadeau hij heeft vergaard, waarna nogal eens blijkt dat het pakje waar jij en je neef hevig om hebben gestreden een grote snoepring blijkt te zijn.

Om het tij zo eind december nog te keren, komt deze *Eindeloos* misschien te laat. Maar houd dapper vol, stiekeme surprisehaters. Jullie zijn niet alleen.

n heerlijk avondje?

Zwarte piet: van roetzwarte duivel naar jolige kindervriend

Violet Annaert - *Maar onder in die zak, in die zak, in die zak, maar onder in die zak, daar ligt een hele grote plak. Voor 't luie, voor 't stoute, voor 't ongehoorzaam kind. Zeg past die, zeg past die, zeg past die jou ook, vrind? Maar onder in die zak, in die zak, in die zak, maar onder in die zak daar ligt een hele grote plak.*

Als we – nadat we allemaal hebben meegezongen natuurlijk – beter naar de bovenstaande frase uit *De zak van Sinterklaas* kijken, moge duidelijk zijn dat het Sinterklaasfeest niet altijd het feest was van het ongeremd geven van door Chinese kinderhandjes geproduceerde poppen, spelletjes en inline skates. Het Sinterklaasfeest was ook een feest waar stoute kindertjes door Zwarte Piet gestraft werden met een roe, om vervolgens in de zak meegenomen te worden naar Spanje. Dit beeld van de straffende Piet dreigen we bijna te vergeten met het oog op Tv-programma's als *De club van Sinterklaas* en *Het Sinterklaasjournaal*, waar jolige Pieten rondansen en acrobatische trucjes uitvoeren. Hoe komt het dat Zwarte Piet zo is veranderd?

De moderne versie van het Sinterklaasfeest ontstond in de negentiende eeuw, en ook Zwarte Piet deed toen zijn intrede. Waar Sinterklaas gebaseerd is op de bisschop van Myra, die een drietal kinderen uit de dood

liet herrijzen, bestaan er over de oorsprong van zijn knechten verschillende verhalen. Zo zou Zwarte Piet volgens één versie een Moor uit Spanje zijn. Het afbeelden van de Moor als de knecht van de katholieke heiligman zou een manier zijn om de *Reconquista* (herovering) van de Spanjaarden op de Moren te vieren. Ook werd Zwarte Piet gezien als de duivel zelf, die door de zalvende invloed van Sinterklaas een persoon geworden was. Zwarte Piet stond dus niet echt als positief te boek, maar werd juist gezien als een boeman die kinderen bang maakte.

Het Sinterklaasfeest had bij haar ontstaan vooral de functie van pressiemiddel. Kinderen werden bang gemaakt door een zwarte boeman die hard op de ramen bonkte, een roede in zijn hand had en kinderen in de zak meenam naar Spanje. 'Zijn hier nog stoute kinderen?', vroeg hij dikwijls. Dit beeld veranderde – gelukkig – geleidelijk na de Tweede Wereldoorlog, toen de emancipatie en individualisering van het kind belangrijker gevonden werden. Een kind werd steeds meer gezien als een volwaardig individu met eigen rechten, behoeften en mogelijkheden en Zwarte Piet werd door deze pedagogische opvattingen steeds liever. Ook de commercie droeg bij aan de versofting van Piet. Hij werd de hulpvaardige gezelschap van de Sint, die pepernoten strooide en pakjes door de schoorsteen bracht. Dus als je straks je zoveelste chocoladeletter hebt opgepeuzeld, bedenk dan dat we blij mogen zijn dat we in deze tijd Sinterklaas vieren. Tekenend voor dit alles is de hedendaagse bewerking van *De zak van Sinterklaas*. Toen ik jong was, zongen we nog de bovengenoemde versie, maar tegenwoordig zingen kinderen:

Maar onder in die zak, in die zak, in die zak, maar onder in die zak daar ligt het hele grote pak. Voor 't lieve, voor 't zoete, voor 't lieve zoete kind. Zeg was jij, zeg was jij, dit jaar gehoorzaam vrind? Maar onder in die zak, in die zak, in die zak, maar onder in die zak daar ligt het hele grote pak. ✎

De zak van Sinterklaas

*De zak van Sinterklaas, Sinterklaas, Sinterklaas
De zak van Sinterklaas o jongens, jongens 't is zo'n dwaas
Daar stopt hij, daar stopt hij, daar stopt hij blij van zijn
De hele, de hele, de hele wereld in
De zak van Sinterklaas, Sinterklaas, Sinterklaas
De zak van Sinterklaas, o jongens, jongens 't is zo'n dwaas*

*Hij is voor groot en klein, groot en klein, groot en klein
Hij is voor groot en klein, voor zien van taai en marsepein
En bergen, en bergen, en bergen suikergoed
Zo lekker, zo lekker, zo lekker en zo zoet
Hij is voor groot en klein, groot en klein, groot en klein
Hij is voor groot en klein, voorzien van taai en marsepein*

*Maar onder in die zak, in die zak, in die zak
Maar onder in die zak, daar ligt het hele grote pak
Voor 't lieve, voor 't zoet, voor 't lieve, zoete kind
Zeg was jij, zeg was jij, dit jaar gehoorzaam vrind?
Maar onder in die zak, in die zak, in die zak
Maar onder in die zak daar ligt het hele grote pak*

De bladmuziek en alle coupletten, voor wie

Zwarte Piet werd
gezien als
de duivel zelf

Fernand Braudel

“De beste historicus van de afgelopen zestig jaar”?

Juliëtte van den Hil - **Fernand Braudel (1902-1985)** is door de lezers van het Britse geschiedstijdschrift *History Today* verkozen tot de beste historicus van de afgelopen zestig jaar.

Braudel is bekend als één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Annales-school, waarvan hij de belangrijkste principes uiteenzette in zijn magnum opus *La Méditerranée*. Hierin onderscheidde hij drie lagen binnen de geschiedenis. De eerste is de geografische laag of de *longue durée*, waarin veranderingen op een heel langzaam tempo plaatsvinden. De tweede laag is die van de socio-economische veranderingen en pas in de derde laag, zo meent Braudel, vinden we de historische gebeurtenissen zelf terug.

Zoals dat gaat bij verkiezingen, kwam er direct na de bekendmaking kritiek op de ranglijst. De kritiek ging niet specifiek uit naar Braudel – wiens invloed niet wordt onderschat – maar wel naar de samenstelling van de overige winnaars: zo hadden slechts zevenhonderd lezers gestemd, bestond de top 12 (op Braudel na) volledig uit Britten en slechts enkele vrouwen hadden de shortlist gehaald, waarvan geen enkele op de definitieve lijst terecht was gekomen. *History Today* verweerde zich vervolgens door te stellen dat er de afgelopen vijftig jaar gewoon weinig vrouwelijke historici waren, en dat dit de komende zestig jaar wel zal veranderen.

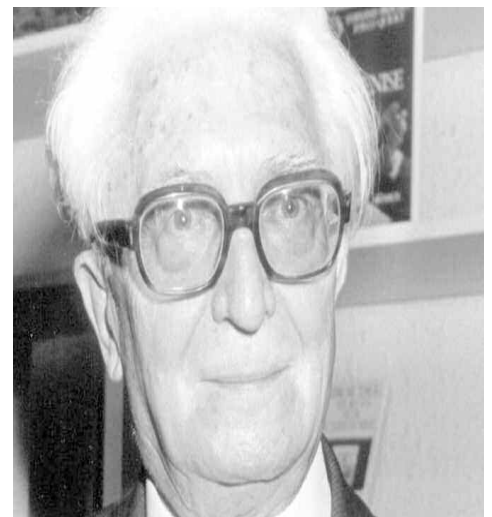
Met het risico meteen als feministe weggezet te worden: weinig vrouwelijke historici? Dat is nogal een uitspraak. Niet alleen waren er dus niet zoveel vrouwelijke historici, maar

bevond *History Today* hen blijkbaar niet goed genoeg om voor deze prijs in aanmerking te komen. Wat uiteraard de vraag oproept: wat maakt iemand überhaupt tot de beste historicus? Het is een vraag waar je als geschiedenisstudent misschien vaker over nadenkt dan studenten van andere richtingen. Geschiedenis is immers ‘geweest’ – hoewel er, cliché, elke dag nieuwe geschiedenis bij komt! -, dus wanneer draag je dan nog iets bij aan het vakgebied? Wat zorgt ervoor dat jij later deel uitmaakt van diezelfde geschiedenis waar je je leven aan hebt gewijd? Stel deze vraag aan twintig historici en je krijgt uiteraard twintig verschillende antwoorden. Het meest tot de verbeelding sprekend is natuurlijk de Grote Historische Ontdekking. De schatkamer van Toetanchamon, bijvoorbeeld. Of wat recenter, die student die tijdens een middagje archief een tot voorheen onbekend document van de VOC tegenkwam. Maar wat als je nu niet zo’n mazzel hebt? Is dan je kans om tot een baanbrekend historicus te worden verkozen voorgoed verkeken?

De winst van Braudel suggereert echter dat er ook een andere route is naar eeuweige historisch roem, die meer met intellectueel inzicht te maken heeft dan met fysiek schatzoeken in een desolate woestijn. Braudels invloed is immers gebaseerd op het feit dat hij een voor die tijd radicaal nieuw model voor geschiedschrijving opstelde. Waar de historische gemeenschap zich voorheen voornamelijk bezighield met de gebeurtenissen en de personen die daar een belangrijke rol in speelden, keek Braudel ook naar de structuren van de samenleving

waarin zo’n gebeurtenis plaatsvond en op een nog dieper niveau naar de geografische omstandigheden waaronder die samenleving was ontstaan. Daarmee verrijkte hij de geschiedschrijving niet met een nieuw artefact, maar met een manier van denken die de potentie had al het voorgaande in een ander daglicht te stellen.

De recente ontdekking van overblijfselen van een oude beschaving in Libië tonen aan dat er nog steeds veel te onthullen valt, net zoals het toenevende interdisciplinaire karakter van geschiedenis steeds weer tot nieuwe inzichten leidt. Tel daarbij op dat het aantal meisjes dat een universitaire studie doet het aantal jongens inmiddels overstijgt, en je kan niet anders dan de conclusie trekken dat *History Today* misschien wel gelijk heeft: geef ons zestig jaar, en je kunt niet meer om ons heen.

De laureaat: Fernand Braudel

Een andere route naar historische roem,
die meer te maken heeft
met intellectueel inzicht
dan met fysiek schatzoeken

Ruimte voor advertentie

New Year Een nieuwe feelgood-f

Nathalie Maczieska - **Zoenen, zeuren en zwijmelen: de drie voornaamste ingrediënten voor een geslaagde romantische feelgood-movie. Het uiteindelijke resultaat wordt verorberd door hordes romantische/wanhopige/hoopvolle/verliefde (omcirkel wat voor jou zelf van toepassing is) vrouwen. En mannen kunnen een goede beurt maken door de film uit te zitten zonder in slaap te vallen, of beter nog: zonder commentaar te leveren.**

Nu we het toch over romantiek hebben – de rozen/wijn/massageolie variant, niet die van Rousseau – wat is er romantischer dan de decemberfeestdagen? Niets, uiteraard. Je vriendje uitpakken met Sinterklaas, je geliefde kussen onder de maretak en champagne delen met een aantrekkelijke vreemde tijdens Oud en Nieuw blijven altijd spannend en gezellig. De filmwereld begrijpt dit natuurlijk ook en de laatste jaren hebben we zowel een prachtige romantische komedia van eigen bodem zien verschijnen als een Britse *lovestory* in mozaïekvorm kunnen zien. Natuurlijk heb ik het over *Alles is Liefde* (Joram Lürsen, 2007) en *Love Actually* (Richard Curtis, 2003).

Alles is Liefde speelt zich af rond Sinterklaas. Het traditione-

le Hollandse feest is niet alleen het decor voor pepernoten, taaitaai en een oude man op een witte knol met zich mee, maar ook voor Carice van Houten verkleed als cadeautje. Dan weet je al dat het goed zit, vooral als ze wordt bijgestaan door leuke acteurs als Wendy van Dijk, Thomas Acda en Anneke Blok

(beter bekend als de stem van de HEMA-reclames). De tagline 'Liefde is net als Sinterklaas. Je moet erin geloven, anders wordt het niets' garandeert dat je als zwijmelende jonge vrouw geen enkele cynicus in de zaal zult aantreffen, wat een prettige bijkomstigheid is als je in alle rust wilt verlustigen aan de

ar's Eve: ilm voor de feestdagen

blote torso van Jeroen Spitzenberger.

Wat is er romantischer dan de feestdagen? Niets, uiteraard

In *Love Actually* volgen we de levens van een aantal mensen in de week voorafgaand aan Kerstavond. Een bruiloft, een begrafenis, een Brit die seks zoekt in Amerika, een Amerikaanse die liefde zoekt in Engeland: alle in potentie romantische situaties zijn uit de kast getrokken voor deze moderne kerstfilm. Dit is met recht een geslaagde poging om de Britse 'stiff upper lip'-mentaliteit te chargeren. De premier, gespeeld door Hugh Grant, danst als Tom Cruise in *Risky Business* door zijn woning, Alan Rickman denkt over een buitenechtelijke affaire met zijn secretaresse en alle multiculturele stelletjes zorgen net voor dat vleugje politieke correctheid dat filmmakers een goed gevoel geeft over zichzelf.

Zowel *Alles is Liefde* als *Love Actually* zijn mozaïekvertellin-

gen, waarbij een grote hoeveelheid personages wordt geïntroduceerd en verhaallijnen door elkaar heen lopen, maar deze desondanks hun individuele kracht niet verliezen. Ik koester de hoop voor eenzelfde resultaat voor *New Year's Eve*. De hoofdrollen in deze nieuwe romcom worden gespeeld door onder andere Katherine Heigl, Robert DeNiro, Ashton Kutcher, Zac Efron, Jessica Biel, Sarah Jessica Parker, Michelle Pfeiffer en Hilary Swank. Zo'n cast zorgt hoe dan ook voor een feest der herkenning en geslaagde acteerprestaties, maar een goede film garandeert het nog niet. De regisseur doet dat echter wel. Garry Marshall is bekend van films als *Pretty Woman*, *Runaway Bride*, *The Princess Diaries* en *Valentine's Day* en kan dus met recht een

meester van de romantiek genoemd worden. *Pretty Woman* is tot op de dag van vandaag een van de meest romantische films ooit gemaakt, een ware klassieker, en met *Valentine's Day* heeft Marshall laten zien dat hij het maken van een mozaïekfilm in ieder geval onder de knie heeft. Of je nu groot liefhebber bent van romantische films of gewoon graag naar Jessica Biel kijkt: *New Year's Eve* verschijnt in de bioscoop op het goede moment en draait enkel en alleen om een thema dat tijdloos is en iedereen aanspreekt: liefde. Als dat geen goed kerstcadeautje is...

Vanaf 8 december te zien in de Amsterdamse Pathe- en Cinneville-bioscopen. Voor de dames is er een dag eerder een speciale **Ladies Night** in Pathe Tuschinski waar onder andere *New Year's Eve* zal worden vertoond.

Bronnenonderzoek doen in het rijke archief van
Eindeloos? Het kan!

Bezoek eindeloosweblog.wordpress.com voor de
ware historische *aha-erlebnis!*

De dag waarop de piramide gesloten werd

Chofiet Roemersma - We hebben het allemaal weleens. Je leest een artikel, je kijkt er nog even naar en dan schiet er maar één vraag door je hoofd: 'what the f*ck?'

Voor mij was het pas geleden ook weer raak; het zal zo begin november zijn geweest. Wat werd er in het betreffende stuk nu behandeld? Simpel; vrijdag elf november naderde. Of, om precies te zijn, 11-11-11: dat waren namelijk wel drie gelijke getallen achter elkaar! Het gekkengetal, nota bene. Dit was speciaal, uniek, onheilsPELLend!

Dat is wellicht wat overdreven geformuleerd, want elk rationeel en modern mens snapt toch zeker wel dat er achter deze datum niets engs, mysterieus of wonderschoons schuilt? Fout verondersteld! Op die beruchte elfde van november vonden zelfs de Egyptenaren (die hebben wel andere zaken aan hun hoofd, toch?) dat het hoognodig was de piramide van Cheops goed op slot te doen. Er dreigden immers groepjes op visite te komen die spirituele rituelen zouden willen uitvoeren op dit magische moment en wie weet welke farao dan misschien we terug uit de dood zou komen... De Egyptische autoriteiten echter, beweerden dat de sluiting te maken had met onderhoudswerkzaamheden, maar zeg zelf; wat klinkt nou aannemelijker?

Het meest verrassend is nog wel de aandacht voor persoonlijke gebeurtenissen op deze dag. Duidelijker gezegd: is het niet een beetje onzinnig om aan een willekeurige en pasgeboren baby artikelen te wijden, alleen omdat het schattepatatje geboren is op 11-11-11 om 11.11 uur in Pretoria? En niet alleen in Zuid-Afrika, ook in Amstelveen was er op precies dat moment een wereldburger bijgekomen. Om nog maar te zwijgen over al de huwelijken die gesloten werden en de grootste bijeenkomst van de *Corduroy Appreciation Club* in New York. De wat? Ja, er is een clubje voor mensen die erg van *corduroy* houden en op 11-

De Maya-kalender in kwestie. Overduidelijk dat-ie 21 december 2012 afloopt

11-11 was het reden voor een extra grote bijeenkomst, want in deze datum zitten alleen rechte strepen. Net als in *corduroy*. De *Polkadot Appreciation Club* zal dan vast net zo blij zijn op data als 08-08-08, met al die rondjes.

Minstens net zo licht van stof waren de opvattingen rondom de datum 10-10-10, die we vorig jaar al vol vreugde mochten doorstaan (het was een zondag; weet jij nog wat je deed?). Volgens hele slimme mensen is 101010 de binaire code voor het getal 42. Niet zo spannend misschien, maar 42 is wel *the answer to life the universe and everything*, wat de Douglas Adams lezers allemaal herkennen uit *The Hitchhiker's Guid to the Galaxy*. Dus graaf terug in je geheugen, misschien liggen de antwoorden op al jouw levensvragen wel verborgen in die 10-10-10.

Wij en onze
voorvaders hebben
al zoveel
doemsdagen
overleefd

Maar de meest gehypte 'speciale' dag blijft natuurlijk 21 december 2012. De Maya-kalender houdt op, de wereld vergaat, de Dag des Oordeels nadert: een en al drama en dat nog wel vlak voor kerst. Maar wees niet bevreesd! Wij en onze voorvaders hebben al zoveel doemsdagen overleefd. 3 oktober 1533, 8 mei 1774, 21 december 1954, 30 maart 2010 en ook vagere data als 'tussen 1997 en 2007' waarmee Nostradamus ons bang maakte, zijn we al voorbij. Pas in 2060 hoeven we vervolgens weer vrees te hebben, want volgens niemand minder dan Isaac Newton is het dan toch echt gebeurd met ons. Dat wordt voor schrijver dezes dus maar heel kort genieten van het pensioen.

Alle gekheid op een stokje; wij historici geloven al deze bangmakerij natuurlijk niet tot er goed onderbouwd bewijs, goede bronverwijzingen en een nette literatuurlijst zijn, zoals we dat leren bij Onderzoeksvaardigheden. Dus, laten we het er maar op houden dat 21 december waarschijnlijk de laatste vrijdag voor de kerstvakantie is en op 11 november in het zuiden des lands Carnaval ingeluid wordt en kindertjes om snoep komen aanbellen, omdat ze nog niet genoeg hadden gekregen tijdens Halloween. Ik houd het zelf maar gewoon bij data als 5 en 25 december en m'n verjaardag; daar kan ik fijn élk jaar naartoe leven.

NAZI

Van de

MAAND

De propagandist: Lord Haw-Haw

Thomas Smits - "Germany calling, Germany calling", zo begint William Joyce zijn Engelstalige radioprogramma tijdens de oorlog. Elke week luisteren zes tot achttien miljoen Britten en Amerikanen naar zijn radioprogramma.

Verzet tegen het Derde Rijk is volgens Lord Haw Haw – een bijnaam die William Joyce door zijn uitgesproken Engelse accent krijgt – volkomen nutteloos; het nazisme is de enige ideologie die de Westerse wereld tegen het Judeo-Bolsjewisme kan beschermen. Deze maand aandacht voor de propagandist die lang bekend zou staan als het prototype landverrader: William Joyce.

Het leven van Joyce voor de oorlog leest als een fascistische avonturenroman. Nadat hij de eerste negen jaren van zijn leven in New York heeft doorgebracht verhuist hij in 1915 naar Ierland. Al snel raakt Joyce – een strenggelovig christen – betrokken bij de antirevolutionaire acties van de *Black and Tans*, een verband van Engelse Eerste Wereldoorlogveteranen die bekend staan om hun bloedige aanslagen op de Ierse bevolking. In 1921 – wanneer Joyce pas vijftien jaar oud is – pleegt de *Irish Republican Army* een aanslag op zijn leven waar hij ternauwernood aan ontsnapt. Joyce ver-

huist hierop met zijn ouders naar Londen. Ook in de Engelse hoofdstad raakt hij betrokken bij verschillende ultraconservatieve bewegingen. Op een bijeenkomst van de conservatieve partij in 1924 wordt Joyce aangevallen met een scheermes. Hij houdt er een permanent litteken van zijn oorlel tot aan zijn mondhoek aan over.

De aanval lijkt een keerpunt in het leven van Joyce te zijn. Hij is ervan overtuigd dat joodse communisten verantwoordelijk zijn voor zijn litteken. In 1932 sluit hij zich daarom aan bij de *British Union of Fascists* waar hij zich ontwikkelt tot een belangrijke propagandist en waar zijn antisemitisme tot volledige wasdom komt. In 1939 vlucht Joyce met zijn vrouw naar Duitsland. In Berlijn vindt hij een baan bij de Engelstalige afdeling van de Duitse radio. De uitzendingen van Lord Haw-Haw worden al snel een succes mede door de strenge oorlogscensuur in Engeland. Familieleden van vermiste Britse piloten en matrozen hopen via de uitzendingen iets te weten te komen over het lot van hun dierbaren. Door het succes van zijn radio-uitzendingen krijgt Joyce tijdens de oorlog een steeds grotere rol in de nationaal-socialistische propagandamachine. Zo wordt hij verantwoordelijk voor het indoctrineren van Engelse krijgsgevangenen en richt hij het *Britisches Freikorps* – een onderdeel van de SS gevuld met overgelopen soldaten – op.

'I have only one thing to say: Heil Hitler and farewell' zo sluit Lord Haw-Haw – duidelijk beschonken – op 20 april 1945 zijn laatste radio-uitzending af. Enkele maanden later

'I have only
one thing
to say:
Heil Hitler and
farewell'

wordt Joyce door Amerikaanse soldaten vlakbij de grens met Denemarken gevangen genomen. Voor de Engelse bevolking is hij een van de herkenbaarste en meest gehate personages van het nationaalsocialisme. Hoewel Joyce officieel geen Brits staatsburger is, wordt hij in 1946 ter dood veroordeeld en opgehangen. Tot aan het eind van zijn leven blijft Joyce overtuigd van zijn idealen: 'I am proud to die for my ideals and I am sorry for the sons of Britain who have died without knowing why'.

Lees verder op de volgende pagina.

Lord Haw-Haw met zijn kenmerkende litteken

Lord Haw-Haw is het eerste voorbeeld van een overloper die wordt ingezet als propagandist. 'Azzam the American' – de Engelstalige spreekbuis van Al Qaida -, 'Seoul City Sue' – voorvechtster van het Noord Koreaanse communisme en 'Axis Sally' – die met haar programma 'Home sweet Home' Amerikaanse soldaten aan 'home made apple pie' probeert te laten denken – zijn allemaal voorbeelden van hetzelfde fenomeen. In 1961 baseert Kurt Vonnegut Jr. – waarschijnlijk de beste, naoorlogse Amerikaanse schrijver – zich voor zijn boek *Mother Night* op het leven van William Joyce. Wat betekent het om als ultieme verrader bekend te staan? En wat houdt dit verraad eigenlijk in?

Howard Campbell Jr. – de hoofdpersoon van *Mother Night* – is net als Joyce een Engelstalige propagandist van nazisme. Campbell is echter een dubbelspion: zijn wekelijkse, fel antisemitische radioprogramma bevat

verborgen boodschappen aan de geallieerden. Wanneer Campbell wordt opgepakt door Israëliëse agenten om in Jeruzalem terecht te staan kan niemand zijn verhaal bevestigen: hij zal geëxecuteerd worden voor de radioprogramma's die hem bekend hebben gemaakt.

Vonnegut gebruikt het leven van Joyce om een ingewikkeld moreel oordeel uit te spreken

**'If I'd been born in
Germany, I
suppose
I would have been
a Nazi,
bopping Jews and
gypsies and Poles
around'**

over de daden van het Duitse volk tijdens de Tweede Wereldoorlog. In zijn inleiding schrijft hij: 'If I'd been born in Germany, I suppose I would have been a Nazi, bopping Jews and gypsies and Poles around, leaving boots sticking out of snowbanks, warming myself with *my secretly virtuous insides*. So it goes'. Net als Howard Campbell is het Duitse volk echter niet onschuldig door hun 'geheime goedheid'. 'This is the only story of mine whose moral I know', zo schrijft Vonnegut: 'We are what we pretend to be, so we must be careful about what we pretend to be'. Een cynische boodschap waar wij vandaag de dag – met al onze 'verborgen goedheid' – nog wat van kunnen leren. Dat is de moraal van dit verhaal. ☞

Eindeloos houdt zich aanbevolen voor plaatjes van nazi's met een nog grotere boeventronie dan Lord Haw-Haw. In het volgend nummer weer een nieuwe Nazi van de Maand.

COLOFON

Hoofdredacteur

Juliëtte van den Hil

Eindredactie

Hugo van Doornum
Juliëtte van den Hil
Bob van Toor
Clara van de Wiel

Vormgeving

Joris Belgers
Hugo van Doornum

Redactie

Violet Annaert
Joris Belgers
Robbin Besselink

Stephanie Blom
Hugo van Doornum
Nathalie Macieszka
Rick Otten
Chofiet Roemersma
Thomas Smits
Maarten Peeters
Bob van Toor
Raissa de Vos
Micha van der Wal
Clara van de Wiel

Redactieraad

Dr. Jouke J. B. Turpijn
Dr. Willem F. B. Melching
Prof. Dr. Wyger R. E. Velema
Dr. Wendelien A. W. van Welie

Eindeloos is een onafhankelijk periodiek van en voor de studierichtingen Geschiedenis en Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en is gelieerd aan Studievereniging Kleio.

Eindeloos ligt iedere maand bij de lift op de vijfde verdieping van het P. C. Hoofthuis en in het Kunsthistorisch Instituut. Reacties, ingezonden stukken, liefdesverklaringen en hatemail kunt u sturen naar eindeloos@kleioamsterdam.nl.